

Д. П. Апостол.

АПО́СТОЛ Данило Павлович (14(04).12.1654—29(17).01.1734) —військ. і держ. діяч України, геть-ман (1727—34) *Лівобережної Ук-раїни*. Походив з відомого козац. роду (див. *Апостоли*). 1682 обрано миргород. полковником. Полко-вий уряд у *Миргородському полку* обіймав до 1686. Звільнено новим гетьманом *І.Мазепою* як прибіч-ника скинутого гетьмана *І.Самой-ловича*. 1693 знову обрано на пол-ковий уряд Миргород. полку, який обіймав до 1727. Як талано-витий військ. діяч прославив себе під час *Азовсько-Дніпровських походів 1695—1696*, коли оволодів турец. фортецями в гирлі Дніпра. 1696 разом з гадяцьким полк. Бо-руховичем розбив на р. Ворскла (прит. Дніпра) війська крим. хана та гетьмана ханської України Петрика. Брав активну участь у *Північ-ній війні 1700—1721*. 1701 в ранзі наказного гетьмана здійснював похід у Лівляндію (частини сучас. Латвії та Естонії). Прославився в битві 1701 під Ераствером (нині тер. Естонії), де керована ним козац. кіннота навальною атакою захопила артилерію противника. 1704 за наказом *Петра I* відправ-лений на чолі 3-тис. козац. кор-пусу в Польщу на допомогу коро-лю *Августу II*. Відзначився в битві під *Варшавою* 1705, однак незаба-ром на знак протесту проти утис-ків козаків з боку царського ген. Паткуля самовільно залишив

Польщу і вернувся в Україну. 28 жовт. 1708 разом з гетьманом *І.Мазепою* перейшов на бік швед. короля *Карла XII*. Проте невдовзі, 21 листоп., А. залишив швед. та-бір і прибув до військ Петра I. За А. було залишено уряд миргород. полк. і всі його маєтки. Брав участь у *Прутському поході 1711* та Перському поході 1722 як наказ-ний гетьман укр. військ. У роки правління *Малоросійської колегії (1722—27)* відстоював автономні права *Гетьманщини*. Перебуваючи влітку 1723 у військ. таборі на р. Коломак (прит. Ворскли, бас. Дніпра), організував подачу імп. Петру I колективної чолобитної на захист козац. прав і вольнос-тей. На поч. 1724 за участь в опо-зиційному русі за наказом імпера-тора його заарештовано і відправ-лено в ув'язнення до *Санкт-Пе-тербурга*. Звільнено на поч. 1725 з-під варти, протягом року пере-бував у С.-Петербурзі під наглядом. 1 жовт. 1727 обрано гетьма-ном Лівобереж. України. У своїй діяльності керувався нормами *«Рішительних пунктів» 1728* Пет-ра II, які значно обмежували ав-тономний статус Гетьманщини; правив під наглядом царського міністра (резидента). Як гетьман А. багато зробив для впорядку-вання місц. адміністрації, рефор-мування системи судочинства, ліквідації зловживань у користу-ванні держ. земельним фондом (т. зв. ранговими маєтностями), розвитку зовн. торгівлі України.

П. у с. Сорочинці (нині с. Ве-ликі Сорочинці Миргородського р-ну Полтав. обл.).

Літ.: *Радакова Е.* Гетьман Д.Апо-стол в роли колонизатора. «Киевская старина», 1891, № 6; *Крупницький Б.* Гетьман Данило Апостол і його доба (1727—1734). Авгсбург, 1948; *Па-шук А.Й.* Суд і судочинство на Лівобе-режній Україні в XVII—XVIII ст.(1648—1782). Львів, 1967.

В.М. Горобець.